

ایران فرهنگی

گفت‌وگو با مهرداد مصطفوی کارگردان نمایش «سایر بازماندگان»
**فقدان، سوگ و
 تداوم زندگی بازماندگان**

**بخاطر
 یک مشت لایک!**

۱۶ صفحه | ◀

۱۴ صفحه | ◀

حضور زنان داستان نویسی در ادبیات انقلاب اسلامی جریان ساز بوده است

روایت‌های مادرانه از مهر و ایثار

علی‌الله‌سلیمی
 نویسنده و منتقد ادبی

با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۵۷، رویدادهای فرهنگی و اجتماعی جامعه هم سمت و سوی تازه‌ای در پیش گرفت و در این میان، حوادث تازه، روایان تازه هم پیدا کرد. تقویم جمهوری اسلامی ایران حوادث ایام انقلاب اسلامی و بعد از آن، دوران دفاع مقدس را یکی پس از دیگری در حافظه خود ثبت کرد. برای ماندگاری این رویدادهای فرهنگی و اجتماعی مهم و تأثیرگذار در دل تاریخ جمهوری اسلامی ایران، نویسندگان انقلابی با به عرصه گذاشتن و با قلم متعهد خود وقایع انقلاب اسلامی و دوران دفاع مقدس را مکتوب و ماندگار کردند. بخش قابل توجهی از نویسندگان این دوران را زنان داستان‌نویس و انقلابی تشکیل می‌دادند که از همان سال‌های اولیه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، نوشتن درباره آرمان‌های انقلاب را شروع کردند و در سال‌های بعد دامنه نوشته‌های خود را گسترش داده و درباره موضوعات متنوع فرهنگی و اجتماعی در جامعه انقلابی ایران اسلامی آثار گوناگونی را خلق و کارنامه ادبی خود را برپا تر کردند. در این گزارش، با تعدادی از این زنان داستان‌نویس و آثارشان آشنا می‌شویم.

منیژه آرمین: راوی داستان و تاریخ

منیژه آرمین، یکی از زنان داستان‌نویس فعال در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی است که اولین اثر داستانی خود را با عنوان «سفر به آروند» در سال ۱۳۶۷ منتشر کرد؛ زمانی با درنمایه جنگی که داستان آوارگی یک خانواده خرمشهری در دوران دفاع مقدس را روایت می‌کند. آرمین اثر بعدی خود را در سال ۱۳۷۲ منتشر کرد. کتاب «راز لحظه‌ها» که داستان بلندی است و زندگی واقعی دختری فلج و مشکلات زیادی را که داشته، بررسی می‌کند و بیوگرافی-رمان محسوب می‌شود. این اثر، بافتی گزارش گونه دارد. این نویسنده در ادامه رمان «آن روز که عمه خورشید مرد» را در ۱۳۷۴ منتشر کرد. این رمان تلاش دارد به ظهور قدرت و زوال آن در یک خانواده بپردازد. کتاب بعدی آرمین، «کیماگران نقش» نام دارد که سال ۱۳۷۷ منتشر شده و شرح داستان گونه زندگی هفت نقاش معروف ایرانی؛ علی اکبر صنعتی، محمود فرشچیان، علی کریمی، محسن سهیلی، عیسی بهادری، حسن اسماعیلی‌زاده و جواد حمیدی است. کتاب دیگر آرمین، «بوی خاک»، زمانی از زنی مهاجر است که همراه خانواده‌اش به خارج از کشور سفر می‌کند. آرمین در سال ۱۳۸۱ رمان «ای کاش گل سبوح نبود» را منتشر کرد که به روایت زنی می‌پردازد که در سال‌های پایانی عمر در آسایشگاه با بازگشت به خاطرات گذشته، رنج‌ها و مصیبت‌ها را مرور می‌کند. آرمین در سال‌های اخیر، رمان چهار جلدی با پیش‌زمینه تاریخی با عناوین «شب و قلندر»، «شباویز»، «شازنده سال»، «کسوف» نوشته و منتشر کرده که از آثار قابل توجه این نویسنده زن در سال‌های بعد از انقلاب اسلامی است.

راضیه تجار: بانوی همراه ادبیات انقلاب اسلامی

راضیه تجار، داستان‌نویس و مدرس ادبیات داستانی، یکی از زنان فعال در عرصه‌های فرهنگی و ادبی بویژه ادبیات انقلاب اسلامی اخیر، رمان چهار جلدی با پیش‌زمینه تاریخی و دفاع مقدس است که اخیراً هم آثاری در خصوص زندگی‌نامه داستانی شهدای مدافع حرم نوشته است. تجار سابقه سردبیری نشریه ادبیات

اصلا نپور اولین مجموعه داستان خود را منتشر کرد. از این زمان است که او علاوه بر داستان نویسی به مقوله نقد ادبی هم علاقه‌مند شد و آن را در کنار ادبیات داستانی به عنوان بخشی از کار فرهنگی خود پیگیری کرد. دهه شصت و سال‌های آغازین و میانی آن، دوره‌ای بود که او ادبیات را به عنوان کار اصلی خود انتخاب کرد. بعد از کتاب اول، از او تاکنون آثار فراوانی در حوزه ادبیات منتشر شده است که از این میان می‌توان به «کوه‌های آسمان» (مجموعه داستان بزرگسال)، «تا ماه کامل شود»، «قلب نقره‌ای شهر» (داستان نوجوان)، «انار و

کمی بیشتر دلمشغولی‌هایی بزرگسالانه دارند. همچنین مضمون جنگ تحمیلی و خاطرات جنگ دستمایه اصلی آثار اوست.

مریم جمشیدی: راوی قصه‌های زنان و کودکان

مریم جمشیدی، از زنان داستان‌نویس فعال در دهه هفتاد است که شروع فعالیت‌های ادبی خود را از سال‌های پایانی دهه شصت شروع کرد. او در سال ۱۳۶۷ مجموعه داستان «گهواره چوبی» را برای مخاطبان نوجوان منتشر کرد و همان سال مجموعه داستان «عالم و آدم»، از این نویسنده در حوزه هنری سازمان تبلیغات

منیژه آرمین در سال‌های اخیر، رمان چهار جلدی با پیش‌زمینه تاریخی نوشته و منتشر کرده که از آثار قابل توجه این نویسنده زن در سال‌های بعد از انقلاب اسلامی است.

راضیه تجار هم یکی از زنان فعال در زمینه ادبیات انقلاب است که به تازگی آثاری درباره زندگی‌نامه داستانی شهدای مدافع حرم نوشته است.

سمیرا اصلا نپور، داستان‌نویس و منتقد ادبی کار خود را به عنوان نویسنده و بعدها منتقد ادبی آغاز کرد و همراه با نسلی که جریان جدیدی را در تفکر ادبی ایران به وجود آوردند به دامنه فعالیت‌های ادبی خود افزود.

مریم جمشیدی، از زنان داستان‌نویس فعال در دهه هفتاد است که شروع فعالیت‌های ادبی خود را از سال‌های پایانی دهه شصت شروع کرد.

زهرا زواریان پس از شهید آوینی سربدیرو ماهنامه ادبیات داستانی را به عهده گرفت. وی مؤسس مجله ادبیات داستانی و دبیر تحریریه آن بوده است.

راضیه تجار

زهرا زواریان

سمیرا اصلا نپور

منیژه آرمین

آیین» (زندگی‌نامه داستانی)، «پنجره من و حیاط شازده» اشاره کرد. اصلا نپور همچنین بر اساس زندگی شهید باقری سه کتاب «پیران سید» (داستان کودک)، «تا ماه کامل شود» (داستان نوجوان) و «چشم جبهه‌ها» (مجموعه خاطرات) را منتشر کرده است. این نویسنده کتاب «کوه‌های سپید دوردست» را هم بر اساس داستان زندگی شهید فهیمه سیاری تألیف و منتشر کرده است. سمیرا اصلا نپور که علاقه فراوانی به روایت کردن داستان زندگی برخی شخصیت‌ها و شهدای انقلاب و جنگ دارد، کتاب‌های «زیر سایه تاک و آسمان» و «نخل تنه و کنارهای سیراب» را بر این اساس نوشته و منتشر کرده است. برخی از آثار اصلا نپور، روایت زندگی نوجوانانی است

اسلامی به چاپ رسید. محتوای داستان‌های این مجموعه، ناراحتی‌ها و گرفتاری‌ها و مسائل ارزشی زن در دوران پس از انقلاب اسلامی است. مریم جمشیدی داستان بلند «آوازی برای آدم برقی» را در سال ۱۳۷۲ منتشر کرد که این اثر داستان هم برای مخاطبان نوجوان نوشته شده است. پس از آن و در سال ۱۳۷۳، مجموعه داستان «یاد و باران» به قلم این نویسنده منتشر شد که دومین مجموعه داستان او با محوریت مسائل زنان جامعه را تشکیل می‌دهد. در این اثر داستانی، نویسنده کوشیده است به تحلیل شخصیت زن بپردازد. کتاب‌های «چشمه آفتاب» (۱۳۷۳)، «دو حلقه مروارید» (۱۳۷۵) و «روزی که نخل‌ها به دنیا آمدند» (۱۳۷۶) مجموعه داستان‌های مریم

درباره‌نمایش «تملیخا» به کارگردانی بابک پیرام

**عقوبت ابدی
 یک جن پشیمان**

۱۴ صفحه | ◀

گفت‌وگو با دکتر سیدمحمد رضا تقوی (استاد دانشگاه شیراز)

**غفلت نظام نخبگانی
 از علم دینی**

۱۵ صفحه | ◀

حضور پررنگ راویان زن در ادبیات انقلاب اسلامی

گروه فرهنگی / ادبیات داستانی انقلاب اسلامی که در ادامه آن، شاخه دیگری از این درخت تنومند ثمر داد و با نام «ادبیات دفاع مقدس» به بار نشست، نویسندگان متعهد و بسیاری را در دل خود پروراند که اکنون هر یک از آنها به عنوان چهره‌های تأثیرگذار در بخش‌های گوناگون ادبیات انقلاب اسلامی و دفاع مقدس در جای جای سرزمین عزیزمان ایران اسلامی نقش آفرینی می‌کنند. نویسندگانی که زمانی از روزهای باشکوه پیروزی انقلاب اسلامی و آرمان‌های ملت بزرگ ایران نوشتند و در مرحله‌های دیگر از حماسه آفرینی‌های رزمندگان اسلام در جبهه‌های حق علیه باطل که تاریخ پرشور دفاع مقدس را شکل داد و اکنون از آن ایام به عنوان یکی از مقاطع سرنوشته‌ساز در تاریخ معاصر کشورمان یاد می‌شود. همانند روزهای پرشکوه انقلاب اسلامی و دوران دفاع مقدس که زنان هم در کنار مردان نقش آفرینی می‌کردند، در خلق ادبیات داستانی انقلاب اسلامی و دفاع مقدس هم زنان با صلابت هر چه باشکوه‌تر به میدان آمدند و آثار ماندگاری از شور و حماسه در جامعه اسلامی پدید آوردند که اکنون این آثار یکی از پشتوانه‌های فرهنگی و ادبی غنی تاریخ معاصر کشورمان را تشکیل می‌دهد.

از همان سال‌های اولیه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، زنان هم دوشادوش مردان در فعالیت‌های فرهنگی و ادبی جامعه حضور پررنگی از خود نشان دادند و در اولین کتاب‌ها و مجموعه‌های ادبی با حال و هوای جامعه انقلابی ایران اسلامی نام‌های زنان نویسنده هم در کنار مردان به چشم می‌خورد که نشان از عزم راسخ این بانوان برای فعالیت‌های فرهنگی و انقلابی در راستای آرمان‌های انقلاب اسلامی داشت. نام‌های بسیاری از این بانوان اهل قلم در سال‌های بعد با توسعه مهارت‌های نوشتاری در ردیف چهره‌های موفق و آشنا در عرصه ادبیات انقلاب اسلامی و دفاع مقدس به ثبت رسید که از میان آنها می‌توان به افرادی چون منیژه آرمین، راضیه تجار، زهرا زواریان، مریم جمشیدی، سمیرا اصلا نپور، منصوره شریف‌زاده، مریم صباغ‌زاده، نرگس آبیار و فروزنده خواجه‌اشاره کرد. این گروه از نویسندگان، نسل اول زنان داستان‌نویس در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی را تشکیل می‌دهد که بعدها اغلب به تربیت شاگردانی در حوزه داستان‌نویسی هم پرداختند که اتفاقاً از میان همان افرادی که زمانی در مقام شاگردی الفبای نویسندگی را می‌آموختند بعدها نویسندگان نام‌آشای بسیاری برخاستند که اکنون در جایگاه نویسندگان نسل دوم زنان داستان‌نویس به خلق آثار ادبی در این حوزه مشغول هستند. در این میان، اتفاق جریان‌سازی که باعث شد نسل به مراتب جوان‌تر از نویسندگان ادبیات داستانی انقلاب اسلامی شناسایی و پرورش یابند، برگزاری جشنواره داستان انقلاب اسلامی به ابتکار و پیشنهاد زنده‌یاد امیرحسین فردی، داستان‌نویس انقلابی فقید بود که در حوزه هنری اجرایی شد و افراد زیادی از زنان داستان‌نویس که متعلق به نسل جدیدی از نویسندگان ادبیات انقلاب اسلامی بودند شناسایی و آثارشان منتشر شد.

از میان این زنان داستان‌نویس می‌توان به کبری زارع باکدل، مرضیه شوشتری، معصومه عبوضی، هاجر هدایت، بهار الله‌بخشی، فرخنده حق‌شنو، مرضیه فعله‌گری، زهرا حیدری، مریم‌السادات زکریایی، منیرالسادات موسوی، مریم محمدی و رقیه شاهبوند اشاره کرد. البته بسیاری از این نویسندگان اغلب جوان هنوز کتاب‌های مستقل خود را منتشر نکرده‌اند اما تک داستان‌های کوتاه آنها در ردیف آثار برگزیده دوره‌های مختلف جشنواره داستان انقلاب اسلامی بوده است و می‌توان امیدوار بود بزودی شاهد انتشار آثار مستقل این نویسندگان تازه‌نفس در عرصه ادبیات داستانی انقلاب اسلامی خواهیم بود.